

o przekładach Biblii w rejonie Bałtyku (*Balticum mare protestanticum!*); prof. R. Leszczyński (Łódź) o ewangelickich przekładach NT w XVI-wiecznej Polsce. Nie brakło wystąpień na temat przekładu S. Murzynowskiego i jego ortografii polskiej (prof. J. Małek z Torunia i dr A. Łuczek z Poznania). Prof. S. Borawski (Zielona Góra) przedstawił swoje badania nad przekładami Ps 51/50/*Miserere*. Niżej podpisany mówił o semiotyce przekładu Biblii Leopolicy.

Na zakończenie uczestnicy konferencji wzięli udział w uroczystości odsłonięcia i poświęcenia obelisku w kształcie otwartej księgi Biblii (jedyne tego rodzaju znany mi pomnik!) dla upamiętnienia wielkiego syna Wschodnich Łużyc, Mikołaja Jakubicy, który to obelisk stanął przed kościołem w Lubanicach, zaliczanym do najstarszych i najpiękniejszych kościołów na Dolnych Łużycach, gdzie znajduje się też późnogotycka rzeźba Chrystusa Ukrzyżowanego, dłuta samego Jakubicy, tłumacza i rzeźbiarza. Było piękne ekumeniczne nabożeństwo Słowa Bożego, wzniosłe przemowy po polsku, łużycku (nie powiem, czy dolno-, czy górno-) i niemiecku. Śpiewał urzekająco chór łużycki (dzieci) z Niemiec i polska schola z Lubanic. Było dużo gości z Łużyc po obu stronach granicy. Pogoda sprzyjała, miłe spotkanie przy stole z poczęstunkiem, a nade wszystko atmosfera przyjaźni, pokoju i refleksji historycznej. Ktoś powiedział, że to jest pomost do zjednoczonej Europy. Chyba tak.

Materiały z konferencji zostaną opublikowane.

Kraków

Ks. JERZY CHMIEL

Ks. Jerzy Chmiel

BIBLIA SLAVICA

Inicjatywa wydania drukiem najstarszych przekładów słowiańskich Pisma świętego powstała przed dziesięciu laty. Ale już w roku 1965 ks. Władysław Smereka wysunął pierwsze propozycje. Powstała grupa inicjatorska, w skład której wchodził: prof. Stanisław Urbańczyk, prof. Karol Estreicher, dr Wanda Górecka i Czesław Miłosz. Prof. Urbańczyk zainteresował prof. Olescha, a ks. Smereka zwracał się listownie do Czesława Miłosza w sprawie wydania Biblii Leopolicy¹. Zaczęto zbierać fundusze, nie wszyscy byli chętni, ale

¹ Zob. J. Chmiel, *Biblijne pomniki polskiej mowy. Inicjatywy edytor-skie* Ks. Prof. Władysława Smereki, RBL 34/1981/341–343.

Krupp ofiarował pół miliona marek. Sprawa ruszyła z kopyta po liście Jana Pawła II z r. 1984 do edycji Biblii Leopolicy².

Ukonstytuował się komitet redakcyjny Biblia slavica. Występują tam takie nazwiska, jak H. Rothe (Bonn), Fr. Scholz, Ch. Hannick, L. Udolph i inni. Biblia slavica obejmuje sześć serii:

I. Biblie czeskie i słowackie:

- Biblia drezdeńska (1370)
- Biblia Kuttengerowska (1489)
- Biblia Kralicka (1579–1594)
- Biblia św. Wacława, Praha (1677–1715)

II. Biblie polskie:

- Biblia Leopolicy, Kraków (1561). Jest to inicjalny tom serii i całego wydawnictwa, który ukazał się w roku 1989.
- Biblia Szymona Budnego, Biblia nieświeska, Zaslów (1571–1572), ukazała się w roku 1994.
- Biblia Radziwiłłowska, Brześć (1564) w opracowaniu I. Kwileckiej (obszerny wstęp, ok. 300 stron mps). Według zapowiedzi prof. Rothe'go winna się wnet ukazać.

III. Biblie wschodniosłowiańskie:

- Psalterz V.K. Tretiakowski (1750).

IV. Biblie serbołużyckie:

- Nowy Testament J.A. Swętlika (1688–1710) ma się ukazać po roku 2002.

V. Biblie południowosłowiańskie:

- Bułgarskie Evangelium (1529).

VI. Addendum: Biblie litewskie:

- Przekład Jana Bretke, Królewiec (1580–1590).

Biblia slavica wychodzi w wydawnictwie Verlag Ferdinand Schöningh, Jühenplatz am Rathaus, 33098 Paderborn, Niemcy.

Kraków

Ks. JERZY CHMIEL

² Informacje przekazali prof. Ludger Udolph (Drezno) i prof. Irena Kwilecka (Poznań) podczas konferencji naukowej w Zielonej Górze, 25–26 września 1998 r. nt. „Pierwsze przekłady Nowego Testamentu w dziejach i kulturze Europy Środkowej i Północnej” (zob. sprawozdanie w niniejszym numerze).